

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Rješenje

Prijava namjere koncentracije privrednog subjekta KLAS d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo

Sarajevo
April 2009. godine

Broj: 01-06-26-033-65-II/08
Sarajevo, 6. aprila 2009. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05 i 76/07), rješavajući po Prijavi namjere koncentracije privrednog subjekta Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i privrednog subjekta SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 12. avgusta 2008. godine pod brojem: 01-06-26-033-II/08, Konkurencijsko vijeće, na 86. (osamdesetšestoj) sjednici održanoj dana 6. i 8. aprila 2009. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se nedopuštenom koncentracija na tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Kantonu Sarajevo, koja će nastati pripajanjem privrednog subjekta SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo, Privrednom subjektu Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnju prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo.
2. Izriče se novčana kazna od 15.000,00 KM Privrednom subjektu Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i ovlaštenoj osobi g-dinu Vahidu Pašoviću, direktoru privrednog subjekta Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, u iznosu od 5.000,00 KM, radi dostavljanja netačnih i pogrešnih informacija u postupku ocjene koncentracije, koje su dužni platiti u vremenskom roku od 8 (osam) dana, od dana prijema ovoga Rješenja.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, dana 12. avgusta 2008. godine pod brojem: 01-06-26-033-8-II/08, Prijavu namjere koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) privrednog subjekta Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Podnosilac prijave ili Klas d.d. Sarajevo), zastupanu po Mehmedaliji Zagoricu, diplomiranom pravniku (zaposlenik u Privrednom subjektu

Klas d.d. Sarajevo), kojom namjerava pripojiti privredni subjekt SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: SPRIND d.d. Sarajevo).

Konkurencijsko vijeće uvidom u podnesenu Prijavu je utvrdilo da nije potpuna i kompletna, u smislu člana 30. stav (1) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 8., 9. i 10. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata («Službeni glasnik BiH», broj 95/06), te je zatražilo dopunu iste, u skladu sa članom 31. istoga Zakona (akt broj: 01-06-26-033-1-II/08 dana 16. septembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-9-II/08 dana 7. oktobra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-20-II/08 dana 20. oktobra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-27-II/08 dana 5. novembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-36-II/08 dana 2. decembra 2008. godine).

Podnosilac prijave, u smislu člana 31. stav (2) Zakona, je zatražio produženje roka za kompletiranje Prijave (podnesak broj: 01-06-26-033-2-II/08 dana 22. septembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-28-II/08 dana 12. novembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-42-II/08 dana 10. decembra 2008. godine). Konkurencijsko vijeće je razmotrilo podnesene zahtjeve i odobrilo produženje roka za dostavljanje tražene dokumentacije (akt broj: 01-06-26-033-3-II/08 dana 22. septembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-29-II/08 dana 13. novembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-43-II/08 dana 10. decembra 2008. godine).

Podnosilac prijave u skladu sa zahtjevom Konkurencijskog vijeća u nekoliko podnesaka je dopunio Prijavu traženom dokumentacijom (podnesak broj: 01-06-26-033-8-II/08 dana 7. oktobra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-14-II/08 dana 16. oktobra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-22-II/08 dana 27. oktobra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-35-II/08 dana 1. decembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-45-II/08 dana 26. decembra 2008. godine).

Po prijemu tražene dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo Prijavu kompletnom i izdalo Potvrdu o prijemu kompletne i uredne Prijave, u skladu sa članom 30. stav (3) Zakona, dana 30. decembra 2008. godine broj: 01-06-26-039-46-II/08.

Podnosilac prijave je naveo, u smislu člana 30. stav (2) Zakona, da nema obavezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorije Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Prijava podnesena u datom roku, u skladu sa članom 16. stav (1) Zakona.

U skladu sa članom 16. stav (3) Zakona, Konkurencijsko vijeće je izdalo Obavještenje o Prijavi u dnevnoj štampi Bosne i Hercegovine, dana 14. oktobra 2008. godine broj: 01-06-26-039-10-II/08, te pozvalo sve direktno zainteresovane strane da dostave pisane komentare koji se tiču provođenja namjeravane koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je provelo preliminarnu analizu efekata namjeravane koncentracije, u smislu člana 9. Zakona, te odredbi Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja (Službeni glasnik BiH, broj 18/06) na osnovu podataka iz Prijave, naročito na tržišne udioe na relevantnom tržištu i ekonomsku i finansijsku snagu učesnika koncentracije, djelovanje na tržišne konkurente i naročito efekte na krajnje potrošače, i ocijenilo da bi ista mogla imati za posljedicu ograničavanje i narušavanje slobodne tržišne konkurencije, odnosno stvaranje i jačanje dominantnog položaja učesnika koncentracije na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Kantonu Sarajevo.

Također, budući da je Podnosilac prijave dostavljao kontinuirano nepotpune i kontradiktorne podatke u Prijavi i dopunama iste u vezi sa količinama i vrijednostima proizvodnje i prodaje relevantnih proizvoda, te tržišnim udioima učesnika koncentracije, Konkurencijsko vijeće nije moglo utvrditi vjerodostojnost i tačnost dostavljenih podataka bez dodatnih provjera i upoređivanja istih sa podacima nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

Budući da se predmetna koncentracija namjerava provoditi u osjetljivoj Privrednoj djelatnosti, a njena realizacija može imati negativan uticaj na slobodnu tržišnu konkurenciju, a naročito na krajnje potrošače, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka donijeti konačno rješenje.

Na osnovu navedenoga Konkurencijsko vijeće je donijelo Zaključak o pokretanju postupka ocjene namjeravane koncentracije, broj: 01-06-26-033-46-II/07 dana 13. januara 2009. godine.

U postupku ocjene namjeravane koncentracije Konkurencijsko vijeće je tražilo i dobilo, u smislu čl. 33. i 35. Zakona, dodatne statističke podatke i dokumentaciju od učesnika koncentracije (naš akt broj: 01-06-26-033-55-II/08 od dana 17. februara 2009. godine; broj: 01-06-26-033-61-II/08 od dana 5. marta 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-62-II/08 od dana 6. marta 2009. godine), konkurenata na relevantnom tržištu (naš akt broj: 01-06-26-033-5-II/08 od dana 29. septembra 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-12-II/08 od dana 13. oktobra 2008. godine), i relevantnih državnih institucija - Ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstava (naš akt broj: 01-06-26-033-33-II/08 od dana 19. novembra 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-34-II/08 od dana 26. novembra 2008. godine), Udruženja pekarskih prerađivača Federacije BiH (naš akt broj: 01-06-26-033-4-II/08 od dana 29. septembra 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-17-II/08 od dana 20. oktobra 2008. godine), Federalnog zavoda za statistiku (naš akt broj: 01-06-26-033-39-II/08 od dana 2. decembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 17. februara 2009. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 5. marta 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-37-II/08 od dana 3. decembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-40-II/08 od dana 5. decembra 2008. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 13. marta 2009. godine), Poreske uprave Federacije BiH (naš akt broj: 01-06-26-033-59-II/08 od dana 3. marta 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-64-II/08 od dana 25. marta 2009. godine), o njenim efektima (pozitivnim i negativnim) na relevantno tržište Kantona Sarajevo sa ciljem donošenja konačne odluke u skladu sa načelima materijalne istine i zakonitosti.

Konkurencijsko vijeće u postupku, u smislu člana 17. Zakona, analiziralo efekte predmetne koncentracije na tržište, odnosno na strukturu tržišta u smislu da li se stvara ili jača dominantan položaj učesnika koncentracije nakon provođenja koncentracije, koji za posljedicu može imati značajno narušavanje i ograničavanje tržišne konkurencije, u smislu člana 13. Zakona, te efekte na stvarne ili potencijalne konkurente na tržištu, i na krajnje korisnike (potrošače).

Konkurencijsko vijeće u postupku ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije je utvrdilo sljedeće činjenice:

1. Učesnici predmetne koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt Privredno društvo za prerađivanje žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i privredni subjekt SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo.

1.1. Privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo

Privredni subjekt Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo (skraćeni sudski naziv: Klas d.d. Sarajevo), Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, upisan u registar Kantonalnog suda Sarajevo pod matičnim brojem: 1-13235, sa upisanim osnovnim kapitalom od 50.933.640,00 KM.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo su prerada žitarica, i proizvodnja brašna, proizvodnja pekarskih proizvoda (hljeba i peciva), polugotovih jela na bazi tijesta, prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjska trgovina i trgovina na veliko i malo.

Privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo ima vlastite proizvodne kapacitete za proizvodnju brašna, pekarskih proizvoda (hljeba i peciva), polugotovih jela na bazi tijesta, konditorskih proizvoda i drugih proizvoda u Sarajevu, Banja Luci, Lukavcu, Mostaru i Visokom. Distribuciju vlastitih proizvoda (i proizvoda drugih trgovačkih marki) privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo vrši putem vlastite maloprodajne mreže (ukupno 115 maloprodajnih objekata lociranih na cijelokupnoj teritoriji Bosne i Hercegovine - u Federaciji BiH ima 96 maloprodajnih objekata od toga 49 u Kantonu Sarajevo i 19 u Republici Srpskoj) i mreže velikih trgovačkih lanaca (npr. privredni subjekt Mercator d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt MIMS d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt Interex d.o.o Sarajevo, privredni subjekt Merkur d.d. Sarajevo, privredni subjekt Drvopromet d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt Bingo d.o.o. Tuzla, privredni subjekt Velpro d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt Omega d.o.o. Živinice, privredni subjekt Robot Commerce d.o.o. Sarajevo itd.), te putem samostalnih trgovačkih radnji i direktnom prodajom velikim kupcima.

Vlasnička struktura privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo, na dan 31. decembra 2007. godine:

Tabela 1.

R.b.	Privredni subjekt	Vlasnički udio
1.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	43,9940%
2.	Investicioni fond Naprijed d.d. Sarajevo	19,2999%
3.	Investicioni fond Herbos fond d.d. Mostar	8,6344%
4.	Investicioni fond Prevent Invest d.d. Sarajevo	4,4295%
5.	Investicioni fond Crobih fond d.d. Mostar	3,1892%
6.	Investicioni fond Mi-Group d.d. Sarajevo	2,9455%
7.	Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo	1,3497%
8.	Investicioni fond Bosfin d.d. Sarajevo	1,3012%
9.	Investicioni fond Fortuna fond d.d. Bihać	1,0373%
10.	Ostali	13,8193%
	UKUPNO	100,0%

Izvor: podaci iz Prijave

Privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo u Bosni i Hercegovini ima preko 10,0% vlasničkog udjela, na dan 31. decembra 2007. godine, u:

Tabela 2.

R.b.	Privredni subjekt	Vlasnički udio
1.	Klass-Con d.o.o. Sarajevo	100,0%
2.	Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik	79,92%
3.	Pekara d.d. Kakanj	65,17%
4.	Mlin i pekara d.d. Ljubuča-Tuzla	61,65%
5.	SPRIND d.d. Sarajevo	48,99%
6.	Dobrinja d.d. Ilidža	29,86%

7.	Žitozajednica d.o.o. Sarajevo	11,11%
----	-------------------------------	--------

Izvor: podaci iz Prijave

Privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo je većinski vlasnik privrednog subjekta Klass-Con d.o.o. Sarajevo, privrednog subjekta Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik, i privrednog subjekta Pekara d.d. Kakanj, čije su pretežne registrovane djelatnosti proizvodnja brašna, proizvodnja i prodaja pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i sličnih proizvoda.

1.1.1. Povezana društva privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo

1.1.1.1. Privredni subjekt Klass-Con d.o.o. Sarajevo

Privredni subjekt Klass-Con d.o.o. Sarajevo, Paromlinska 43., 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Klass-Con), je registrovan u Opštinskom sudu u Sarajevu dana 10. decembra 1998. godine, pod matičnim brojem: 1-21792, u 100,0% je u vlasništvu privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Klass-Con su trgovina na veliko i malo.

1.1.1.2. Privredni subjekt Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik

Privredni subjekt Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik, Vilenička bb, Novi Travnik (u daljem tekstu: Gradska pekara Novi Travnik), je registrovan u Opštinskom sudu u Travniku, dana 6. decembra 2005. godine (Rješenje broj:U/I-629/05), je u 79,92% vlasništvu privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežita registrovana djelatnost privrednog subjekta Gradska pekara Novi Travnik je proizvodnja hljeba i peciva.

1.1.1.3. Privredni subjekt Pekar d.d. Kakanj

Privredni subjekt Pekar dioničarsko društvo za proizvodnju i promet pekarskih proizvoda i trgovine na veliko i malo Kakanj, Sedme muslimanske brigade 23, Kakanj (u daljem tekstu: Pekar Kakanj), evidentiran u registru Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, broj: 01-541-2002, je u 65,17% vlasništvu privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta Pekar Kakanj je proizvodnja hljeba i peciva.

1.1.1.4. Privredni subjekt Mlin i pekara d.d. Ljubače –Tuzla, Ljubače

Privredni subjekt Dioničarsko društvo za proizvodnju i prodaju mlinskih i pekarskih proizvoda Mlin i pekara d.d. Ljubače – Tuzla, Ljubače bb, 75214 Ljubače (u daljem tekstu: Mlin i pekara Ljubače), upisano u sudski registar Kantonalnog suda u Tuzli (Rješenje broj U/I – 1631/89 dana 29. decembra 1989. godine), je u 61,65% vlasništvu privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Mlin i pekara Ljubače su proizvodnja brašna, proizvodnja hljeba i peciva.

1.2. Privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo

Privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta b.b. (skraćeni sudski naziv: SPRIND d.d. Sarajevo), osnovan dana 8. jula 1991. godine, je upisan u registar u Kantonalnom sudu Sarajevo pod matičnim brojem: 1-1589, sa upisanim osnovnim kapitalom od 2.836.800,00 KM.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo su proizvodnja i prodaja hljeba i peciva, polugotovih jela na bazi tijesta.

Privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima vlastite proizvodne kapacitete za proizvodnju pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Rajlovacu-Sarajevo. Distribuciju proizvoda privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo vrši putem vlastite maloprodajne mreže (svih 13 objekata se nalazi na području Kantona Sarajevo), maloprodajne mreže velikih trgovačkih lanaca (npr. privredni subjekt Mercator d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt MIMS d.o.o. Sarajevo, privredni subjekt Interex d.o.o Sarajevo, privredni subjekt Merkur d.d. Sarajevo, itd.), te putem samostalnih trgovačkih radnji i direktno velikim kupcima.

Vlasnička struktura privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, na dan 31. decembra 2007. godine:

Tabela 3.

R.b.	Privredni subjekt	Vlasnički udio
1.	Klas d.d. Sarajevo	48,9989%
2.	Investiciski fond Naprijed d.d. Sarajevo	23,5794%
3.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	15,9158%
4.	Investiciski fond Herbos fond d.d..Mostar	2,9822%
5.	Ostali	8,5237%
	UKUPNO	100,00%

Izvor: podaci iz Prijave

Član Uprave privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo g-din Ivica Kramar je predsjednik Nadzornog odbora privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo.

Privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo nema 10,0% ili više vlasničkih udjela u osnovnom kapitalu, odnosno 10,0% i više prava glasa niti u jednom privrednom subjektu u Bosni i Hercegovini.

2. Obaveza prijave namjere predmetne koncentracije

Obaveza prijave namjere koncentracije privrednih subjekata, u smislu odredbe člana 14. stav (1) tačka b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi najmanje dva učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na domaćem tržištu, iznose 5.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata učesnika predmetne koncentracije (i povezanih privrednih subjekata), na dan 31. decembra 2007. godine, iznose:

Tabela 4.

(KM)	Klas d.d. Sarajevo	SPRIND d.d. Sarajevo
Svijet	(..)** ¹	-
Bosna i Hercegovina	(..)**	(..)**

Izvor: podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo ima (..)** KM, a privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima (..)** KM ukupnog prihoda u 2007. godini, te su ispunjeni uslovi za obavezu prijave namjere koncentracije, u skladu sa članom 14. stav (1) tačka b) Zakona, da najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije u Bosni i Hercegovini imaju preko 5.000.000,00 KM ukupnog godišnjeg prihoda.

Godišnji prihod učesnika koncentracije predstavlja ukupan prihod (bez poreza na dodanu vrijednost i drugih poreza koji se direktno odnose na učesnike koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine), u smislu člana 8. tačka h) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata.

3. *Pravni okvir ocjene predmetne koncentracije*

Konkurencijsko vijeće u provedbi postupka ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije primijenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 18/06), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija privrednih subjekata.

Konkurencijsko vijeće, na osnovu člana 43. stav (7) Zakona, je koristilo sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredba Vijeća broj 139/2004 o kontroli koncentracija između privrednih subjekata (OJ 2004/L 24/1), Obavještenje Komisije o računanju ukupnog prihoda u skladu sa Uredbom Vijeća (EEZ) broj: 4064/89 o kontroli koncentracije privrednih subjekata, 31997Y1209(01), Obavještenje Komisije o utvrđivanju relevantnog tržišta u svrhu provođenja prava tržišne konkurencije Zajednice (C 372, 09/12/1997), smjernice za ocjenu horizontalnih koncentracija prema Uredbi Vijeća o kontroli koncentracija između privrednih subjekata (2004/C 31/03), Obavještenje o prihvatljivim mjerama i uslovima prema Uredbi Vijeća broj 139/2004 i prema Uredbi Evropske komisije broj: (EC) No 802/2004.

4. *Pravni osnov i oblik predmetne koncentracije*

Podnosilac prijave je naveo kao pravni osnov predmetne koncentracije Odluku Nadzornog odbora privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo, broj: 6087/08 od dana 5. avgusta 2008. godine i Odluku Nadzornog odbora privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, broj: 626/08 od dana 7. avgusta 2008. godine o pripajanju privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo Privrednom subjektu Kas d.d. Sarajevo.

Postupak provođenja reorganizacije (statusne promjene) pripajanjem uređen je Zakonom o privrednim društvima («Službeni novine Federacije BiH», br. 23/99, 45/00 2/02,29/03, 68/05 i 91/07). Prema Prijavi nakon provedene koncentracije privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo se pripaja Privrednom subjektu Klas d.d. Sarajevo, koji postaje pravni sljedbenik, a privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo prestaje da postoji.

¹ (..)** - Podaci predstavljaju poslovnu tajnu, u smislu članka 38. Zakona o konkurenciji

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetne Odluke predstavljaju pravni osnov predmetne koncentracije, u smislu člana 30. stav (1) tačka a) Zakona i člana 8. tačka f) alineja 6. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija privrednih subjekta.

Pravni oblik predmetne koncentracije u skladu sa članom 12. stav (1) tačka a) Zakona, predstavlja pripajanje jednog nezavisnog privrednog subjekta (privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo) drugom nezavisnom Privrednom subjektu (privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo).

5. Relevantno tržište predmetne koncentracije

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

5.1. Relevantno tržište proizvoda

Konkurencijsko vijeće u postupku utvrđivanja relevantnog tržišta predmetne koncentracije je primjenilo član 3. Zakona, te čl.4. i 6. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta.

Prema članu 3. Zakona i članu 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvaća sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu osobito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajnu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Član 6. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, glasi «Pri utvrđivanju relevantnog tržišta u obzir se uzimaju, naročito kriteriji:

- a) zamjenjivost potražnje za određenim proizvodom;
- b) zamjenjivost ponude za određenim proizvodom;
- c) postojanje potencijalne tržišne konkurencije;
- d) prepreke pristupa relevantnom tržištu. »

Pretpostavka da je neki proizvod zamjenjiv (supstitut) može se razumno predvidjeti ako se veći broj kupaca, odnosno potrošača nekog proizvoda preorijentiše na drugi, proizvod, ili na drugog dobavljača sličnog proizvoda kao reakciju na hipotetički malo (5,0% do 10,0%), ali trajno povećanje cijena relevantnog proizvoda.

Konkurencijsko vijeće na osnovu analize statističkih podataka Federalnog zavoda za statistiku (Bilten - Industrijska proizvodnja Federacije Bosne i Hercegovine 2005, 2006, 2007, Sarajevo siječan 2009. godine) i statističkih podataka Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (Anketa o potrošnji domaćinstva u Bosni i Hercegovini za 2007. godinu) o kretanju cijena je utvrdilo da pored određenog povećanja prodajnih cijena nekih pekarskih proizvoda od privrednih subjekata učesnika koncentracije (sa 0,70 KM - na 0,90 KM - na 1,00 KM), nije došlo do pada prodaje relevantnih proizvoda učesnika koncentracije niti je došlo do preorijentisanja kupaca (krajnjih potrošača) na druge privredne subjekte (konkurenciju) u Kantonu Sarajevo, što potvrđuje i trend rasta ukupnih prihoda učesnika koncentracije od relevantnih proizvoda na tržištu Kantona Sarajevo.

Navedeno potvrđuje da privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo i privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo nemaju značajniju konkurenciju na relevantnom tržištu, te se krajnji potrošači ne mogu preorijentisati na druge privredne subjekte (konkurenciju), prije svega radi njihovih malih proizvodnih kapaciteta (prodajnih količina, odnosno slabe ekonomske i finansijske snage), te radi

toga nisu u mogućnosti značajno povećati proizvodnju relevantnih proizvoda, u kratkom vremenskom periodu. Također, budući da privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo i privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo, pored značajnog postojećeg tržišnog udjela, imaju i značajne neiskorištene proizvodne kapacitete za proizvodnju relevantnih proizvoda što im dugoročno omogućava trend rasta, odnosno povećanja tržišnog udjela na tržištu Kantona Sarajevo. Ovakava snažna pozicija učesnika koncentracije onemogućava ulazak novih konkurenata na relevantno tržište jer su potrebna velika investiciona ulaganja u proizvodnju, distributivne kanale i marketing, da bi se osiguralo profitabilno i efikasno poslovanje novih privrednih subjekta.

Nadalje, pri utvrđivanju relevantnog tržišta proizvoda Konkurencijsko vijeće je analiziralo strukturu ostvarenog godišnjeg prihoda (od prodaje vlastitih proizvoda) privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, u 2007. godini:

Tabela 5.

Proizvod	Klas d.d. Sarajevo	SPRIND d.d. Sarajevo
Pekarski proizvodi (hljeba i peciva)	32,83%	70,77%
Polugotova jela na bazi tijesta	7,30%	25,08%
Ostali proizvodi	59,87%	4,15%
UKUPNO	100,0%	100,0%

Izvor. Podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće analizom svojstava proizvoda iz vlastitog proizvodnog programa učesnika predmetne koncentracije i njihove namjene za krajnje potrošače, ocijenilo da postoji preklapanje u proizvodnom programu privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, te utvrdilo dva relevantna tržišta proizvoda predmetne koncentracije, i to pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta, dok ostali proizvodi nisu uzeti u obzir jer se radi o malom obimu proizvodnje i prodaje budući da na iste otpada samo 4,15% ostvarenog ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo.

Također, pri utvrđivanju relevantnog tržišta proizvoda predmetne koncentracije korišteni su standardi i kriteriji iz Obavještenja Evropske Komisije o utvrđivanju relevantnog tržišta.

Slijedom navedenoga relevantno tržište proizvoda predmetne koncentracije je tržište pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta.

5.2. Relevantno geografsko tržište

Prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvaća cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Pri utvrđivanju relevantnog geografskog tržišta Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir da privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima vlastitu maloprodajnu mrežu (ukupno 13 maloprodajnih objekata) isključivo na području Kantona Sarajevo, te je njegovo poslovanje usmjereno u najvećem mogućem obimu na tržište Kantona Sarajevo na kome ostvaruje većinu ukupnog godišnjeg prihoda, te na osnovu toga isključivo na tom geografskom tržištu ima značajnu ekonomsku i finansijsku snagu u odnosu na ostale konkurente, te se tržište Kantona Sarajevo bitno razlikuje od ostalih geografskih tržišta, i smatra se relevantnim geografskim tržištem predmetne koncentracije, u smislu člana 5. predmetne Odluke.

Nadalje, privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo na području Kantona Sarajevo ima 49 maloprodajnih objekata, a preuzimanjem svih maloprodajnih objekata od privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo lociranih u Kantonu Sarajevo (ukupno 13), preuzima i tržišne udjele privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo na relevantnom tržištu, te na taj način dodatno jača svoj tržišni udio, odnosno dominantan položaj na tom geografskom tržištu (Kanton Sarajevo).

Radi navedenoga geografsko tržište predmetne koncentracije je područje Kantona Sarajevo, jer isključivo na tom području učesnici koncentracije preklapaju svoja poslovanja i na tom tržištu imaju najjaču ekonomsku i finansijsku snagu, odnosno najveći zajednički tržišni udio na relevantnom tržištu u odnosu na konkurenciju.

Također, Konkurencijsko vijeće u ocjeni geografskog tržišta predmetne koncentracije u obzir je uzelo i kriterije navedene u Obavještenju Evropske Komisije o utvrđivanju relevantnog tržišta, u smislu utvrđivanja mogućeg preorijentisanja krajnjih kupaca na druge privredne subjekte konkurente naročito u slučaju rasta cijena relevantnih proizvoda učesnika koncentracije, te utvrdilo da u kratkom vremenskom periodu ne postoji mogućnost preorijentisanja krajnjih potrošača / kupaca na druge dobavljače, budući da postojeća konkurencija ne raspolaže dovoljnim proizvodnim kapacitetim, odnosno ekonomskom i finansijskom snagom.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se relevantni proizvodi privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, uglavnom distribuiraju na području Kantona Sarajevo, jer se radi o proizvodima sa malom jediničnom cijenom, te distribucija takvih proizvoda u druga dalja područja izvan Kantona Sarajevo povećava troškove (varijabilne troškove) distribucije i nije profitabilna. Također, po svojoj prirodi, naročito pekarski proizvodi su kratkoročni /dnevni proizvodi što ograničava domete distribucije, tako da se pekarski proizvodi prodaju na užem lokalitetu koji gravitira mjestu proizvodnje (navedeno u Prijavi).

Također, utvrđivanje geografskog tržišta u užem smislu, u konkretnom slučaju, u direktnoj je vezi sa navikama krajnjih potrošača (blizina trgovine za kupovinu relevantnih proizvoda), te je u analizama utvrđeno da u slučaju povećanja cijena relevantnih proizvoda učesnika koncentracije ne dolazi do preusmjerenja krajnjih kupaca na kupovinu relevantnih proizvoda (npr. hljeba i peciva), odnosno odlazak potrošača /kupaca na druga tržišta izvan područja Kantona Sarajevo.

Relevantno tržište u geografskom smislu predmetne koncentracije je područje Kantona Sarajevo, budući da privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo djeluje na tom tržištu, te na tom tržištu realizuje najveći dio svoje proizvodnje, odnosno ostvaruje najveći dio ukupnog godišnjeg prihoda.

Slijedom navedenoga (točke 5.1. i 5.2.) Konkurencijsko vijeće je utvrdilo relevantnim tržištem predmetne koncentracije tržište pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta na području Kantona Sarajevo.

6. Analiza relevantnog tržišta

Konkurencijsko vijeće u analizi relevantnog tržišta predmetne koncentracije je koristilo podatke iz Prijave, te nadležnih institucija Bosne i Hercegovine (Ministarstvo industrije i rudarstva Federacije BiH, Udruženje pekarskih prerađivača Federacije BiH, Federalni zavoda za statistiku, Poreska uprava Federacije BiH) i privrednih subjekata konkurenata koji djeluju na relevantnom tržištu.

Također, Konkurencijsko vijeće, pored propisa Bosne i Hercegovine u analizi relevantnog tržišta predmetne koncentracije je koristilo i propise i smjernice Evropske komisije, navedene u Pravnom okviru ovoga Rješenja.

Budući da je u proizvodnom smislu utvrđeno više relevantnih tržišta, Konkurencijsko vijeće je naročito utvrđivalo i analiziralo strukturu svakog pojedinog od navedenih relevantnih tržišta u smislu utvrđivanja tržišnih udjela učesnika koncentracije, te analiziralo pozitivne i negativne efekte provođenja predmetne koncentracije.

Prilikom izrade sveobuhvatne pravne i ekonomske analize obuhvaćene su, uz mjerodavnu 2007. godinu, i 2006. godina i 2008. godina radi utvrđivanja trenda rasta (na osnovu ukupnog godišnjeg prihoda) tržišnog udjela učesnika koncentracije.

6.1. Analiza relevantnog tržišta pekarskih proizvoda (hljeba i peciva)

Tržišni udio učesnika koncentracije (privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo) i konkurenata na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva), u Kantonu Sarajevo, u 2007. godini:

Tabela 6.

R.b.	Relevantni proizvod – pekarski proizvodi (hljeba i peciva)		
1.	Klas d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost*	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	30,0-40,0%
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	10,0-20,0%
3.	Aspek d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	5,0-10,0%
4.	NBA Centar d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	5,0-10,0%
5.	Samaostalne pekare i drugi mali proizvođači	Količina	12.770.587,40Kg
		Vrijednost	17.878.822,36KM
		Tržišni udio /količina	41,72 %
	Ukupno	Količina	30.672.996,00 Kg
		Vrijednost	42.660.606,24 KM
		Tržišni udio /količina	100,00%
	Ukupno (Klas d.d. Sarajevo i SPRIND d.d. Sarajevo)	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)**KM
		Tržišni udio /količina	45,0-50,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, Poreske uprave Federacije BiH, analize Konkurencijskog vijeća, Agencije za statistiku BiH; *cijena koštanja hljeba i peciva je 1,40 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Podnosilac prijave je naveo da je pri računanju tržišnog udjela na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) učesnika koncentracije koristio podatak o ukupnom broju od 3.816.144 stanovnika u Bosni i Hercegovini (Federalnog zavoda za statistiku - www.fzs.ba - Federacija u brojkama, Sarajevo 2008. godina), te na osnovu navedenoga broja stanovnika i statističke mjesečne «potrošačke korpe» izračunao ukupnu godišnju potrošnju od 332.551.000 kg brašna, hljeba i peciva u Bosni i Hercegovini, ili 87,14 kg brašna, hljeba i peciva po stanovniku godišnje, odnosno 7,26 kg brašna, hljeba i peciva po stanovniku mjesečno u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Podnosilac prijave je utvrdio da u količini od 332.551.000 kg je sadržana i potrošnja brašna za kućnu proizvodnju hljeba (koja je u direktnoj vezi sa socijalnom strukturom stanovništva, životnim standardom, porodičnim i prehrambenim navikama u Bosni i Hercegovini), te izračunao da 33,33% stanovnika kupuje brašno za kućnu proizvodnju hljeba, odnosno da jedna trećina stanovnika umjesto hljeba i peciva kupuje brašno.

Na osnovu navedenoga Podnosilac prijave je utvrdio da je ukupna potrošnja 221.701.000 kg pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) u Bosni i Hercegovini u 2007. godini, što predstavlja 58,1 kg godišnje po jednom stanovniku, odnosno mjesečnu potrošnju od 4,84 kg hljeba i peciva po stanovniku u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Podnosilac prijave je naveo da prema podacima Federaralnog zavoda za statistiku (Mjesečni statistički pregled Federacije BiH broj: 8/07) u Kantonu Sarajevo (obuhvaća opštine Centar, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Novi Grad, Novo Sarajevo, Stari Grad, Trnovo i Vogošću) je evidentirano oko 419.030 stanovnika u 2007. godini.

Konkurencijsko vijeće je broj evidentiranih 419.030 stanovnika (podaci iz Prijave i Federalnog statističkog zavoda) u Kantonu Sarajevo povećalo za dodatnih 109.086 stanovnika (uključuje stanovnike koji žive na području oko Kantona Sarajevo, a kupuju pekarske proizvode u Kantonu Sarajevo, stanovnike iz ostalih područja Bosne i Hercegovine koji su zaposleni na području Kantona Sarajevo, strane državljane koji su zaposleni u međunarodnim institucijama i organizacijama smještenim na području Kantona Sarajevo sl.) dobilo ukupan broj od 528.116 stanovnika (odnosno 26,0% više u odnosu na broj stanovnika prema navedenim statističkim podacima i podacima iz Prijave) u Kantonu Sarajevo. Konkurencijsko vijeće je povećalo broj stanovnika, odnosno potrošača pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) u Kantonu Sarajevo jer se radi o kratkotrajnim /dnevnim prehrambenim proizvodima (hljeba i pecivo) i koji se mogu konzumirati bez pripreme.

Uzimajući u obzir navedeni broj stanovnika od 528.116 u Kantonu Sarajevo i mjesečnu potrošnju od 4,84 kg po stanovniku pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) u Kantonu Sarajevo, dobije se ukupna godišnja potrošnja od 30.672.977,28 kg pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) za Kanton Sarajevo, u 2007. godini.

Prema navedenim podacima (Tabela 6.) učesnici koncentracije na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) imaju 45,0-50,0% tržišnog udjela, dok prvi konkurent privredni subjekt Aspek d.o.o. Sarajevo ima samo 5,0-10,0%, a samostalne pekarske radnje i drugi mali proizvođači (ukupno registrovano oko 130 u Kantonu Sarajevo) imaju tržišni udio od 41,72%, što iznosi u prosjeku oko 0,32% po jednoj samostalnoj pekarskoj radnji.

Međutim, ukoliko bi se udio na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) izračunavao na osnovu 419.030 stanovnika (što odgovara podacima Federalnog zavoda za statistiku), i potrošnje od 4,84 kg po stanovniku pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) odnosno prema podacima dostavljenim od Podnosilaca prijave dobije se ukupna prodaja od 24.337.262,40 kg pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) u Kantonu Sarajevo u 2007. godini, a budući da je ukupna prodaja pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) učesnika koncentracije od (...)** kg dobije se tržišni udio učesnika koncentracije od 60,0-65,0% (Tabela 7.) na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) u Kantonu Sarajevo, od toga privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 40,0-50,0% tržišnog udjela, a privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 10,0-20,0% tržišnog udjela.

Tabela 7.

R.b.	Relevantni proizvod – pekarski proizvodi (hljeba i peciva)		
1.	Klas d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost*	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	40,0-50,0%
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	10,0-20,0%
3.	Aspek d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	5,0-10,0%
4.	NBA Centar d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	5,0-10,0%
5.	Samaostalne pekare i drugi mali proizvođači	Količina	6.480.088,97 Kg
		Vrijednost	9.072.124,56KM
		Tržišni udio /količina	26,63 %
Ukupno		Količina	24.337.262,40 Kg
		Vrijednost	34.072.167,36 KM
		Tržišni udio /količina	100,00%
Ukupno (Klas d.d. Sarajevo i SPRIND d.d. Sarajevo)		Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udio /količina	60,0-65,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, Poreske uprave Federacije BiH, Konkurencijskog vijeća, Agencije za statistiku BiH; *cijena koštanja hljeba i peciva je 1,40 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Također, Konkurencijsko vijeće na osnovu statističkih podataka o industrijskoj proizvodnji pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) Federalnog zavoda za statistiku i na osnovu ukupnog prihoda privrednih subjekata konkurenata je izračunalo tržišne udjele učesnika koncentracije i tržišnih konkurenata u Kantonu Sarajevo, u 2007. godini:

Tabela 8.

Pekarski proizvodi (hljeba i peciva)		Industrijski proizvođači	Samostalne pekare i drugi mali proizvođači	Ukupno
Kanton Sarajevo	Količina (kg)	17.766.700,00*	5534036,74***	23.300.736,74
	Vrijednost (KM)	24.873.380,00**	7.747.651,44***	32.621.031,44

*Podaci Federalnog zavoda za statistiku; **Vrijednost izračunata prema jediničnoj cijeni privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo; ***Podaci za 130 samostalnih pekarski radnji prema ukupnom godišnjem prihodu (podaci Kantonalne poreske kancelarije-Sarajevo)

Prema statističkim podacima (Tabela 8.) učesnici koncentracije na osnovu ukupne prodaje od (..)** kg pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) imaju ukupno 60,0-65,0% tržišnog udjela u Kantonu Sarajevo u 2007. godini (privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 40,0-50,0%, a privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 10,0-20,0%) na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva).

Nadalje, Konkurencijsko vijeće u smislu člana 43. stav (7) Zakona je koristilo odluke i smjernice Evropske komisije za analizu efekata provođenja namjeravane koncentracije na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva), odnosno primijenilo postupak HHI (Herfindahl-Hirschmanov indeks) ocjene koncentrisanosti relevantnog tržišta.

Prije koncentracije tržišni udjeli učesnika koncentracije doprinose vrijednosti HH indeksa pojedinačno svojim kvadratima $(..)**^2 + (..)**^2 = 1.400,00$, dok je nakon koncentracije tržišni

udio učesnika koncentracije kvadrat njihovog zbroja $(..)**+.)**^2=2.270,52$), te je utvrđeno povećanje HH indeksa za 869,61. Navedena analiza je urađena na osnovu podataka o tržišnom udjelu učesnika koncentracije iz Tabele 6., ako bi se HH indeks računao na osnovu podataka o tržišnom udjelu iz Tabele 7. HH indeks bi iznosio 3.600 a porast HH indeksa bi bio preko 1.200 nakon provođenja namjeravane koncentracije.

Prema standradima i kriterijima relevantna tržišta čiji je stepen koncentrisanosti preko 1.800 i čiji je porast stepena koncentrisanosti preko 250 smatra se veoma visokim stepenom, što za posljedicu ima da se takva koncentracija ne odobrava.

6.2. Analiza relevantnog tržišta polugotovih jela na bazi tijesta

Tržišni udio učesnika koncentracije (privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo) i konkurenata na relevantnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta, u Kantonu Sarajevo, u 2007. godini:

Tabela 9.

R.b.	Privredni subjekt	Polugotova jela na bazi tijesta		
		Vrijednost (KM)	Količina (Kg)	Tržišni udio
1.	Klas d.d. Sarajevo	(..)**	(..)**	25,0-35,0%
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	(..)**	(..)**	15,0-25,0%
3.	Milbo komerc d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
4.	Ledo d.o.o. Čitluk	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
5.	Jami d.o.o.Sarajevo	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
6.	Feniks d.o.o. Travnik	(..)**	(..)**	2,0-8,0%
7.	Frikom d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**	0,0-5,0%
8.	Ostali	1.390.294,58	377.797,44	11,27%
	UKUPNO	10.056.788,00	3.352.240,00	100,00%
	UKUPNO (1+2)	(..)**	(..)**	50,0-60,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, analiza Konkurencijskog vijeća; * cijena koštanja polugotovih jela na bazi tijesta je 3,68 KM /Kg (podaci iz Prijave); ** cijena koštanja polugotovih jela na bazi je 2,74 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir podatak iz Prijave o ukupnoj potrošnji od 30.000.000,00 kg polugotovih jela na bazi tijesta u Bosni i Hercegovini, u 2007. godini, te je na osnovu tog podatka i broja stanovnika Bosne i Hercegovine (3.816.144 stanovnika) dobilo potrošnju polugotovih jela na bazi tijesta po stanovniku od 8,0 kg u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu broja stanovnika Kantona Sarajevo (Federalni zavod za statistiku) utvrđena je ukupna potrošnja polugotovih jela na bazi tijesta od 3.352.240,00 kg u Kantonu Sarajevo, u 2007. godini.

Prema podacima (Tabela 9.) tržišni udio učesnika koncentracije iznosi 50,0-60,0% od ukupnog udjela na relevantnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta u Kantonu Sarajevo, u 2007. godine (privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 25,0-35,0%, a privredni subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 15,0-25,0% tržišnog udjela), dok privredni subjekt Milbo komerc d.o.o. Bijeljina, privredni subjekt Ledo d.o.o. Čitluk i privredni subjekt Jami d.o.o.Sarajevo imaju po 5,0-15,0% tržišnog udjela na relevantnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta.

Konkurencijsko vijeće je u analizi namjeravane koncentracije na relevantnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta je primjenilo također, i postupak HH indeksa ocjene koncentrisanosti, te je utvrdilo da je isti preko 3.000 nakon provođenja koncentracije, odnosno da je porast preko 500 i da postoji visok stepen koncentrisanosti tržišta, što je Konkurencijsko vijeće uzelo u obzir prilikom odlučivanja o predmetnoj koncentraciji.

7. Ocjena predmetne koncentracije

Prema članu 9. Zakona privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba i/ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na relevantnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge prepreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište. Nadalje, prema članu 9. stav (2) Zakona pretpostavlja se da privredni subjekt može imati dominantan položaj na relevantnim tržištima ako ima tržišni udio od 40,0%.

Konkurencijsko vijeće analizom podataka, na osnovu kriterija iz člana 17. Zakona (naročito strukture relevantnog tržišta, tržišnih udjela učesnika koncentracije i tržišnih konkurenata –Tabele 6., 7. i 8.), je utvrdilo da učesnici koncentracije na relevantnom tržištu pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) imaju zajednički tržišni udio u rasponu od 45,0 do 65,0% (Tabele 6., 7. i 8.) u zavisnosti od izvora podataka i načina računanja tržišnog udjela), odnosno na relevantnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta imaju zajednički tržišni udio od 50,0-60,0% (Tabela 9.).

Budući da se radi o koncentraciji u osjetljivoj i značajnoj privrednog grani (za krajnje potrošače i tržišne konkurente), koja se odnosi na proizvodnju /prodaju pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) i polugotovih proizvoda na bazi tijesta Konkurencijsko vijeće je analiziralo statističke podatke o učesnicima koncentracije koristeći nekoliko relevantnih i zvaničnih izvora (podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku i analize Konkurencijskog vijeća itd), te je u svakoj od analiza utvrdilo da učesnici koncentracije stvaraju i jačaju dominantan položaj na relevantnom tržištu u Kantonu Sarajevo.

Nadalje, u ekonomskoj analizi relevantnog tržišta pekarskih proizvoda (hljeba i peciva) (Tabele 6., 7. i 8.) Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o tržištu na kojem djeluje veliki broj privrednih subjekata sa veoma malim tržišnim udjelom odnosno veoma malom ekonomskom i finansijskom snagom, odnosno djeluje oko 130 privrednih subjekata (samostalnih pekara i drugih malih proizvođača) sa ukupnim tržišnim udjelom od 41,72%, a čiji su pojedinačni tržišni udjeli ispod 0,32%, a da najveći tržišni udio, pored tržišnog udjela učesnika koncentracije, ima privredni subjekt Aspek d.o.o. Sarajevo sa tržišnim udjelom od 5,0-10,0%. Navedeno potvrđuje da tržišni konkurenti na relevantnom tržištu imaju znatno manju ekonomsku i finansijsku snagu i da nisu u mogućnosti biti ravnopravna konkurencija.

Također, u ekonomskoj analizi relevantnog tržišta polugotovih jela na bazi tijesta (Tabela 9.) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da se radi o tržištu na kojem djeluje nekoliko privrednih subjekata sa tržišnim udjelom do 10,0%, i utvrdilo da postoji velika razlika u ekonomskoj i tržišnoj snazi konkurenata u odnosu na učesnike namjeravane koncentracije, koji imaju ukupan tržišni udio od 50,0-60,0%.

Također, prema podacima o ukupnom godišnjem prihodu učesnika koncentracije u 2006. godini, a naročito prema podacima ukupnog prihoda za 2008. godini (za prvih šest mjeseci) utvrđen je trend daljnjeg rasta ukupnog prihoda učesnika koncentracije (od 20,0%-30,0%), te na osnovu toga je utvrđen i porast tržišnog udjela učesnika koncentracije na relevantnom tržištu Kantona Sarajevo.

Nadalje, analizom strukture ukupnog prihoda privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo i privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, u smislu raspoloživosti rasursa koji utiču na uslove poslovanja i na tržišnu konkurencije u Kantonu Sarajevo, kao što su pristup sirovinama (privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo je najveći proizvođač brašna u Bosni i Hercegovini itd), proizvodni kapaciteti

(instalirani kapaciteti učesnika koncentracije ne koriste se u potpunosti i postoje značajne mogućnosti povećanja proizvodnje), te pristupa kanalima distribucije relevantnih proizvoda (veliki prodajni lanci koje snabdjevaju učesnici koncentracije, velika vlastita maloprodajna mreža, snabdijevanje velikog broja samostalnih trgovačkih radnji, isporuke direktnim kupcima) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da bi namjeravana koncentracija imala za posljedicu daljnje jačanje dominantnog položaja učesnika koncentracije na relevantnom tržištu Kantona Sarajevo, te negativne efekte na potencijalnu konkurenciju u smislu dodatnog preuzimanja tržišnog udjela učesnika koncentracije od sadašnjih tržišnih konkurenta i značajno smanjenje broja malih samostalnih pekarskih radnji.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da na relevantnom tržištu pored postojanja značajne disproporcije tržišnih udjela jer postoji veliki broj malih privrednih subjekata sa neznatnim tržišnim udjelom, prisutni su i drugi elementi koji doprinose jačanju ekonomskog položaja učesnika koncentracije - značajna tehnološka prednost u odnosu na tržišne konkurente – stabilan i kontinuiran rast tržišnog udjela u nekoliko prethodnih godina, razvijena organizacija marketinga – mala vjerovatnoća ulaska na tržište potencijalne tržišne konkurencije budući da su potrebna velika kapitalna ulaganja.

Također, na osnovu ocjena HH indeksa prije i poslije provođenja namjeravane koncentracije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo visok stepen koncentricanosti relevantnog tržišta nakon provođenja namjeravane koncentracije, budući da učesnici koncentracije stvaraju i jačaju dominantan položaj i da će postojati značajna razlika u udjelima na relevantnom tržištu u odnosu na tržišne konkurente.

Na osnovu tržišne snage privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo nakon preuzimanja privrednog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo (i svih njegovih maloprodajnih objekata) će biti u mogućnosti direktno kontrolirati tržišne cijene, u smislu samostalnog utvrđivanja visine tržišnih cijena relevantnih proizvoda za krajnje potrošače i donositi samostalno druge odluke o postupanju na tržištu bez snažnijeg ograničavanja koje donosi pritisak tržišne konkurencije na relevantnom tržištu proizvoda u Kantonu Sarajevo, jer na istome nema ekonomski jakih tržišnih konkurenata. Također, na ovaj način se onemogućava efektivna tržišna konkurencija koja bi imala za posljedicu izrazito negativne efekte na krajnje kupce /potrošače, budući da se radi o primarnim proizvodima koji pored ekonomskog imaju i socijalni aspekt /karakter za stanovništvo.

Kod ocjene efekata namjeravane koncentracije i dosadašnjeg postupanja učesnika koncentracije na tržištu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da stvaranje i jačanje dominantnog položaja ne omogućava pogodnosti krajnjim potrošačima u smislu povećanja kvaliteta i asortimana ponude te snižavanja cijena relevantnih proizvoda.

Također Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir da mali proizvođači /pekari ne mogu konkurisati u većem obimu učesnicima koncentracije u smislu dostupnosti njihovih proizvoda krajnjim potrošačima kroz distribuciju preko velikih prodajnih lanaca.

Na osnovu navedenih propisa i ekonomske analiza podataka o tržišnoj snazi i udjelima na tržištu učesnika koncentracije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o horizontalnoj koncentraciji i da učesnici koncentracije na oba relevantna tržišta proizvoda u Kantonu Sarajevo imaju dominantan položaj, koji za posljedicu ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije, te je odlučilo kao u dispozitivu ovoga Rješenja, u smislu člana 18. stav (2) tačka b) Zakona.

8. Novčana kazna

Na osnovu odredbi Zakona i Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata je utvrđena obaveza Podnosioca prijave da dostave Konkurencijskom vijeću tačne i potpune podatke o svim aspektima namjeravane koncentracije, u cilju analize njenih pozitivnih i negativnih efekata na tržište, odnosno donošenja konačne odluke zasnovane na zakonu i materijalnoj istini.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Podnosilac prijave kontinuirano dostavljao pogrešne i netačne podatke o količini i vrijednosti proizvodnje i prodaje relevantnih proizvoda, te tržišnim udjelima učesnika koncentracije na relevantnom tržištu proizvoda, u smislu da dostavljeni podaci ne pređu tržišni udio na relevantnom tržištu od 40,0%, koji pretpostavlja da privredni subjekti učesnici koncentracije imaju dominantan položaj na relevantnom tržištu, u smislu člana 9. stav (2) Zakona.

Na osnovu navedenoga Konkurencijsko vijeće, između ostalih netačnih i pogrešnih podataka, je utvrdilo da je Prodnositelj prijave dostavio u Prijavi podatke za privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo o prodaji (..)** kg pekarskih prozvoda (hljeba i peciva), odnosno (..)**kg polugotovih jela na bazi tijesta u Kantonu Sarajevo, dok je u dopunama Prijavi dostavio podatke o prodaji (..)** kg pekarskih prozvoda (hljeba i peciva), odnosno (..)** kg polugotovih jela na bazi tijesta, te je na osnovu toga i promjenjene tržišne udjele. Također, Podnosilac prijave je pogrešno i netačno izračunao ukupnu potrošnju relevantnih proizvoda u Kontonu Sarajevo, uzimajući u obzir navedene podatke u Prijavi o potrošnji relevantnih proizvoda u Bosni i Hercegovini u odnosu na potrošnju po stanovniku (221.701.000,00 kg pekarskih proizvoda - hljeba i peciva, i 30.000.000,00 kg polugotovih jela na bazi tijesta).

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je Podnosilac prijave svjesno nastojao da prikaže tržišne udjele učesnika koncentracije na relevantnom tržištu manjim od stvarnih, te je radi toga podatke iz Prijave (broj: 01-06-26-033-II/08 od dana 12. avgusta 2008. godine) mijenjao u dopunama Prijave (podnesak broj: 8133-1708 od dana 27. oktobra 2008. godine; podnesak broj: 9447-1/08; od dana 24. decembra 2008. godine; podnesak broj:1544-1/09 od dana 6. marta 2009. godine itd).

Konkurencijsko vijeće nekoliko puta pisanim putem je upozoravalo Podnosioca prijave o netačnim i kontradiktornim podacima (akt broj:01-06-26-033-20-II/08 od dana 20. oktobra 2008. godine; akt broj: 01-06-26-033-36-II/08 od dana 2. decembra 2008. godine; akt broj: 01-06-26-033-61-II/08 od dana 5. marta 2009. godine; itd), koji se odnose na tržišne udjele.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu člana 49. stav (1) tačka c) i stav (2) istog člana Zakona izreklo novčanu kaznu privrednom subjektu Klas d.d. Sarajevo u iznosu od 15.000,00 KM, što predstavlja oko (..)**% od ukupnog godišnjeg prihoda iz 2007. godine, i odgovornoj osobi g-dinu Vahidu Prašoviću, direktoru privrednog subjekta Klas d.d. Sarajevo novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 KM.

Visinom izrečene novčane kazne, koja predstavlja 0,014% ukupnog prihoda Podnosioca prijave Konkurencijsko vijeće je imalo prvenstveno za cilj sankcionisati privredni subjekt Klas d.d. Sarajevo i ovlaštenu osobu za kršenje Zakona, te upozoriti druge privredne subjekte u Bosni i Hercegovini, na obavezu poštivanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih Zakonom.

9. Administrativna taksa

Podnosilac prijave na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 2) Odluke o administrativnim taksama u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06) je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 25.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovoga Rješenja.

Predsjednik

Ibrica Lakišić

-